Επεξηγηματικό υπόμνημα που συνοδεύει την πρόταση για τη στοχοθετημένη αναθεώρηση του ΓΚΑΚ

Σκοπός του παρόντος υπομνήματος είναι να αποσαφηνίσει τον στόχο και το πεδίο εφαρμογής της πρότασης για την αναθεώρηση του γενικού κανονισμού απαλλαγής κατά κατηγορία («ΓΚΑΚ») που θα συνοδεύει το επόμενο πολυετές δημοσιονομικό πλαίσιο («ΠΔΠ»). Το υπόμνημα συνοδεύει την πρώτη δημόσια διαβούλευση σχετικά με την παρούσα πρόταση του ΓΚΑΚ.

Η δημόσια χρηματοδότηση που πληροί τους όρους των κρατικών ενισχύσεων, όπως ορίζονται στο άρθρο 107 παράγραφος 1 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης («ΣΛΕΕ»), πρέπει, γενικά, να κοινοποιείται στην Επιτροπή και να εγκρίνεται πριν τεθεί σε εφαρμογή. Οι αρχές στις οποίες βασίζονται οι κανόνες της ΕΕ περί κρατικών ενισχύσεων διασφαλίζουν ότι οι κρατικές χρηματοδοτήσεις δεν προκαλούν αθέμιτο ανταγωνισμό για τις εταιρείες που δραστηριοποιούνται στην εσωτερική αγορά της ΕΕ. Ειδικότερα, οι εν λόγω αρχές βοηθούν να διασφαλιστεί ότι οι κρατικοί πόροι δεν αντικαθιστούν τις ιδιωτικές επενδύσεις, εξυπηρετούν γενικούς στόχους πολιτικής και δεν υπερβαίνουν τα ποσά που είναι απαραίτητα για την επίτευξη των εν λόγω στόχων. Μόνον όταν οι στρεβλώσεις του ανταγωνισμού θεωρούνται περιορισμένες, τα κράτη μέλη δεν υποχρεούνται να κοινοποιούν τις κρατικές ενισχύσεις στην Επιτροπή, εφόσον οι εν λόγω ενισχύσεις πληρούν όλα τα σχετικά κριτήρια που ορίζονται στον ΓΚΑΚ.

Σκοπός των τροποποιήσεων που αποτελούν αντικείμενο της παρούσας δημόσιας διαβούλευσης είναι η τροποποίηση του ΓΚΑΚ με στοχευμένο τρόπο που να διασφαλίζει ότι οι εν λόγω αρχές εφαρμόζονται με τον απλούστερο και αποτελεσματικότερο δυνατό τρόπο ώστε να διευκολυνθεί ο συνδυασμός εθνικής χρηματοδότησης και χρηματοδότησης από τον προϋπολογισμό της ΕΕ.

Πιο συγκεκριμένα, προτείνεται η αναθεώρηση του ΓΚΑΚ σε τρεις τομείς, ώστε να μπορούν τα κράτη μέλη να εφαρμόζουν τα ακόλουθα μέτρα κρατικών ενισχύσεων χωρίς προηγούμενη κοινοποίηση:

- Εθνικές χρηματοδοτήσεις για χρηματοοικονομικά προϊόντα που στηρίζονται από το Ταμείο InvestEU·
- Έργα έρευνας, ανάπτυξης και καινοτομίας («Ε&Α&Κ») στα οποία έχει απονεμηθεί «Σφραγίδα Αριστείας» στο πλαίσιο του προγράμματος «Ορίζων 2020» ή «Ορίζων Ευρώπη», καθώς και συγχρηματοδοτούμενα έργα και ομαδικές επιχειρησιακές δράσεις στο πλαίσιο του προγράμματος «Ορίζων 2020» ή του προγράμματος «Ορίζων Ευρώπη»·
- Έργα στο πλαίσιο της Ευρωπαϊκής Εδαφικής Συνεργασίας («ΕΕΣ»).

Η πρωτοβουλία αυτή βασίζεται σε μεγάλο βαθμό σε στοιχεία και δεδομένα που συγκεντρώθηκαν στο πλαίσιο των προτάσεων της Επιτροπής για τις προαναφερθείσες νομοθετικές πράξεις σε συνδυασμό με την πείρα που έχει αποκομίσει η Επιτροπή τόσο από την αγορά όσο και από την πρακτική της σε εξέταση υποθέσεων. Δεδομένου του χαρακτήρα της παρούσας πρωτοβουλίας ως συνοδευτικού μέτρου, με περιορισμένο μόνο περιθώριο διακριτικής ευχέρειας όσον αφορά ανεξάρτητες επιλογές σε επίπεδο πολιτικής ή σχεδιασμού των παραμέτρων, δεν κρίθηκε αναγκαία η διενέργεια χωριστής εκτίμησης επιπτώσεων.

Περισσότερες λεπτομέρειες σχετικά με τη χρησιμοποιούμενη μεθοδολογία παρέχονται στο παράρτημα Ι.

Ταμείο InvestEU

1. Γενικό πλαίσιο

Στόχος του ταμείου InvestEU είναι η παροχή εγγύησης της ΕΕ για τη στήριξη χρηματοδοτικών και επενδυτικών δραστηριοτήτων με σκοπό την αντιμετώπιση συγκεκριμένων ανεπαρκειών της αγοράς και την κινητοποίηση πρόσθετων ιδιωτικών και δημόσιων επενδύσεων για τη στήριξη των εσωτερικών πολιτικών της Ένωσης. Τα κράτη μέλη θα έχουν τη δυνατότητα να συνεισφέρουν τους πόρους τους στην εγγύηση της ΕΕ στο πλαίσιο της συνιστώσας «κράτη μέλη» και/ή να χρηματοδοτήσουν χρηματοοικονομικά προϊόντα που στηρίζονται από το Ταμείο InvestEU μέσω εθνικών αναπτυξιακών τραπεζών ή άλλων δημόσιων χρηματοδοτικών οργανισμών.

Δεδομένου ότι οι εθνικοί πόροι (συμπεριλαμβανομένων εκείνων που προέρχονται από τα Ευρωπαϊκά Διαρθρωτικά και Επενδυτικά Ταμεία) ενδέχεται να συνιστούν κρατική ενίσχυση κατά την έννοια του άρθρου 107 παράγραφος 1 της ΣΛΕΕ, σκοπός της πρότασης είναι η βελτίωση της αλληλεπίδρασης μεταξύ του ταμείου InvestEU και των κανόνων για τις κρατικές ενισχύσεις. Αυτό θα διευκολύνει τη χρησιμοποίηση των πόρων των κρατών μελών για τη χρηματοδότηση των οικείων επενδύσεων που στηρίζονται από το Ταμείο InvestEU, ενώ παράλληλα θα διασφαλίζεται η ελαχιστοποίηση των δυνητικών στρεβλώσεων του ανταγωνισμού.

Ως εκ τούτου, σκοπός της προτεινόμενης αναθεώρησης είναι να τροποποιηθεί περαιτέρω η δέσμη κανόνων για τις κρατικές ενισχύσεις και να κηρύσσονται συμβιβάσιμες με την εσωτερική αγορά οι κρατικές ενισχύσεις για χρηματοοικονομικά προϊόντα που στηρίζονται από το Ταμείο InvestEU υπό ορισμένες περιορισμένες προϋποθέσεις, πράγμα που με τη σειρά του απαλλάσσει τα κράτη μέλη από την υποχρέωση να υποβάλουν προηγούμενη κοινοποίηση στην Επιτροπή.

Σκοπός της παρούσας δημόσιας διαβούλευσης της Επιτροπής είναι να συγκεντρωθούν οι απόψεις των ενδιαφερομένων σχετικά με τον σχεδιασμό των προτεινόμενων διατάξεων. Ένα κρίσιμο στοιχείο της δημόσιας διαβούλευσης και των απόψεων που επιθυμεί να λάβει η Επιτροπή είναι να συγκεντρωθούν δεδομένα και πληροφορίες σχετικά με τις πράξεις που προβλέπονται στο πλαίσιο του Ταμείου InvestEU, καθώς και κατά πόσον και με ποιον τρόπο οι εν λόγω πράξεις θα καλύπτονται από την πρόταση, εφόσον εμπεριέχουν κρατική ενίσχυση.

2. Πότε εφαρμόζονται οι διατάξεις του ΓΚΑΚ όσον αφορά το Ταμείο InvestEU;

Οι διατάξεις του ΓΚΑΚ όσον αφορά το Ταμείο InvestEU εφαρμόζονται μόνο σε περιπτώσεις στις οποίες πρόκειται για κρατική ενίσχυση κατά την έννοια του άρθρου 107 παράγραφος 1 της ΣΛΕΕ (βλ. επίσης διάγραμμα του παραρτήματος ΙΙ). Για να συμβεί αυτό, πρέπει να πληρούνται σωρευτικά τα ακόλουθα κριτήρια[1]:

[1] Τα κριτήρια αυτά διευκρινίζονται στην ανακοίνωση της Επιτροπής σχετικά με την έννοια της κρατικής ενίσχυσης σύμφωνα με το άρθρο 107 παράγραφος 1 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=uriserv:OJ.C_.2016.262.01.0001.01.ENG&toc=OJ:C:2016:262:TOC

- Η στήριξη χρηματοδοτείται από τους πόρους κράτους μέλους και καταλογίζεται σε κράτος μέλος. Αυτό συμβαίνει μόνο εάν το οικείο κράτος μέλος έχει τη διακριτική ευχέρεια να χρησιμοποιήσει τους σχετικούς πόρους. Στο πλαίσιο του InvestEU, οι προϋποθέσεις του καταλογισμού και των κρατικών πόρων συντρέχουν στις ακόλουθες περιπτώσεις:
    - Όταν οι εθνικές αναπτυξιακές τράπεζες είναι εταίροι υλοποίησης και/ή ενδιάμεσοι χρηματοπιστωτικοί οργανισμοί στο πλαίσιο του μηχανισμού InvestEU της ΕΕ ή της συνιστώσας «κράτους μέλους»·
    - Στην περίπτωση εγγύησης της ΕΕ στο πλαίσιο της συνιστώσας «κράτους μέλους», δεδομένου ότι η εγγύηση της ΕΕ στηρίζεται από τα Ευρωπαϊκά Διαρθρωτικά και Επενδυτικά Ταμεία[2].
- Η στήριξη παρέχει πλεονέκτημα (δηλαδή δεν είναι σύμφωνη με τους κανόνες της αγοράς) και είναι επιλεκτική (δηλαδή είναι διαθέσιμη μόνο για ορισμένους δικαιούχους)·
- Η στήριξη παρέχεται για οικονομικές δραστηριότητες (π.χ. αυτό αποκλείει τη δημόσια εκπαίδευση)·
- Η στήριξη στρεβλώνει ή ενδέχεται να στρεβλώσει τον ανταγωνισμό και επηρεάζει τις συναλλαγές μεταξύ των κρατών μελών.

Σε περιπτώσεις στις οποίες δεν πληρούται τουλάχιστον ένα από τα ανωτέρω σωρευτικά κριτήρια, η χρηματοδότηση δεν συνιστά κρατική ενίσχυση και, κατά συνέπεια, δεν εφαρμόζονται οι διατάξεις του ΓΚΑΚ που αφορούν το InvestEU.
Η Επιτροπή προτίθεται να παράσχει κατευθύνσεις για τα τυπικά σενάρια που στηρίζονται από το Ταμείο InvestEU σχετικά με τον χαρακτηρισμό της στήριξης ως κρατικής ενίσχυσης και, ειδικότερα, τον καταλογισμό στα κράτη μέλη των δημόσιων πόρων που συνεισφέρουν τα κράτη μέλη ή οι εθνικές αναπτυξιακές τράπεζες σε επενδύσεις για ένα θεματικό χρηματοοικονομικό προϊόν (π.χ. ευρυζωνική υποδομή). Οι εν λόγω κατευθύνσεις θα διευκρινίζουν, μεταξύ άλλων, τον ρόλο, την επιλογή και την ανεξαρτησία του φορέα διαχείρισης των επενδύσεων, τη δομή διακυβέρνησης και άλλα σχετικά στοιχεία.

3. Η πρόταση του ΓΚΑΚ όσον αφορά το Ταμείο InvestEU

Η πρόταση του ΓΚΑΚ όσον αφορά το InvestEU καλύπτει δύο σενάρια:

- Το **πρώτο (γενικό) σενάριο** καθορίζει ένα περιορισμένο σύνολο **κριτηρίων επιλεξιμότητας και αποκλεισμού για τους τελικούς αποδέκτες, καθώς και τα μέγιστα ποσά χρηματοδότησης.** Οι εταίροι υλοποίησης, όπως οι εθνικές αναπτυξιακές τράπεζες, μπορούν να παρέχουν άμεση χρηματοδότηση σε έργα, όπως π.χ. έργα υποδομής.
- Το **δεύτερο σενάριο** θα ισχύει για τα χρηματοοικονομικά προϊόντα που στηρίζουν μικρότερη χρηματοδότηση (κατά κανόνα έως 6 εκατ. EUR ανά τελικό αποδέκτη), που παρέχεται στους τελικούς αποδέκτες από **εμπορικούς** ενδιάμεσους χρηματοπιστωτικούς οργανισμούς, οι οποίοι διατηρούν κάποια έκθεση σε κίνδυνο. **Δεν θα υπάρχουν** περιορισμοί (**«κριτήρια επιλεξιμότητας») για τους τελικούς**

[2] Οι εθνικοί πόροι δεν συνιστούν κρατική ενίσχυση εάν τα Ευρωπαϊκά Διαρθρωτικά και Επενδυτικά Ταμεία συνεισφέρουν στο τμήμα εγγύησης του προϋπολογισμού του InvestEU χωρίς αυτό να υπόκειται στη διακριτική ευχέρεια των κρατών μελών και χωρίς άλλους όρους πέραν της γεωγραφικής κατανομής που είναι εγγενής στα Ευρωπαϊκά Διαρθρωτικά και Επενδυτικά Ταμεία.

αποδέκτες στο πλαίσιο αυτού του σεναρίου, εκτός από τον αποκλεισμό μεγάλων εταιρειών που αντιμετωπίζουν οικονομικές δυσκολίες. Βάσει του σεναρίου αυτού, οι εθνικές αναπτυξιακές τράπεζες θα είναι σε θέση να διαθέτουν τα διάδοχα χρηματοοικονομικά προϊόντα του COSME ή του InnovFin μέσω εμπορικών ενδιάμεσων χρηματοπιστωτικών οργανισμών.

Για την αντιμετώπιση αυτών των δύο σεναρίων, η πρόταση του ΓΚΑΚ, εκτός από ορισμένες τροποποιήσεις των οριζόντιων διατάξεων του κεφαλαίου Ι, όπως οι ορισμοί ή, κατά περίπτωση, οι ειδικές εξαιρέσεις για ενισχύσεις που σχετίζονται με το InvestEU από ορισμένους οριζόντιους όρους του ΓΚΑΚ, προσθέτει ένα νέο τμήμα 16 στον ΓΚΑΚ. Το νέο αυτό τμήμα περιλαμβάνει τρία νέα άρθρα, συγκεκριμένα το άρθρο 56δ, που καθορίζει το πεδίο εφαρμογής του τμήματος και τους κοινούς όρους συμβατότητας που ισχύουν για τις ενισχύσεις βάσει οποιουδήποτε από τα δύο σενάρια, και το άρθρο 56ε (πρώτο, γενικό, σενάριο) καθώς και το άρθρο 56στ (δεύτερο σενάριο).

Ε&Α&Κ

Στο πλαίσιο του επόμενου ΠΔΠ, η στήριξη για Ε&Α&Κ θα διαδραματίσει σημαντικό ρόλο μέσω του προγράμματος «Ορίζων Ευρώπη». Η προτεινόμενη τροποποίηση του ΓΚΑΚ θα συνοδεύσει το πρόγραμμα «Ορίζων Ευρώπη» (ή πριν από αυτό, το πρόγραμμα «Ορίζων 2020») διευκολύνοντας τον τρόπο με τον οποίο η υπό κεντρική διαχείριση χρηματοδότηση από το πρόγραμμα «Ορίζων Ευρώπη» μπορεί να συνδυαστεί με ή, στις περιπτώσεις έργων που έχουν λάβει σφραγίδα αριστείας, να υποκατασταθεί από εθνική χρηματοδότηση. Κατόπιν λεπτομερούς χαρτογράφησης των διαφορετικών συνόλων κανόνων, η τροποποίηση ευθυγραμμίζει ορισμένες πτυχές των κανόνων για τις κρατικές ενισχύσεις, αφενός, και του προγράμματος «Ορίζων Ευρώπη», αφετέρου. Με τον τρόπο αυτό θα αποφευχθούν πιθανές αποκλίσεις που προκαλούν καθυστερήσεις ή δυσκολίες στην εφαρμογή της χρηματοδότησης της Ε&Α&Κ στο πλαίσιο του επόμενου ΠΔΠ.

Πιο συγκεκριμένα, το σχέδιο του ΓΚΑΚ που αποτελεί αντικείμενο της παρούσας δημόσιας διαβούλευσης προβλέπει εξαιρέσεις από την υποχρέωση κοινοποίησης και την απαίτηση διενέργειας αξιολόγησης, σε εθνικό επίπεδο, της ποιότητας ενός έργου Ε&Α&Κ που έχει ήδη αξιολογηθεί στο πλαίσιο των κανόνων του προγράμματος «Ορίζων» στις ακόλουθες περιπτώσεις:

- Ενισχύσεις προς ΜΜΕ για έργα έρευνας και ανάπτυξης, καθώς και για δράσεις «Marie Skłodowska-Curie» που έλαβαν σήμα ποιότητας «Σφραγίδα Αριστείας» στο πλαίσιο των προγραμμάτων «Ορίζων 2020» ή «Ορίζων Ευρώπη». (Άρθρο 25α)
- Ενισχύσεις που χορηγούνται σε συγχρηματοδοτούμενα έργα, τα οποία έχουν αξιολογηθεί και επιλεγεί ανεξάρτητα κατόπιν διακρατικών προσκλήσεων υποβολής προτάσεων στο πλαίσιο του προγράμματος «Ορίζων Ευρώπη». (Άρθρο 25β)
- Ενισχύσεις που χορηγούνται σε ομαδικές επιχειρησιακές δράσεις, οι οποίες έχουν αξιολογηθεί και επιλεγεί ανεξάρτητα κατόπιν διακρατικών προσκλήσεων υποβολής προτάσεων στο πλαίσιο του προγράμματος «Ορίζων Ευρώπη». Αυτό περιλαμβάνει τη δυνατότητα χορήγησης κρατικών ενισχύσεων για επενδύσεις σε έργα υποδομών στο πλαίσιο αυτών των ομαδικών επιχειρησιακών δράσεων. (Άρθρο 25β)

Ευρωπαϊκή Εδαφική Συνεργασία

Η προώθηση των έργων ΕΕΣ αποτελεί εδώ και πολλά χρόνια σημαντική προτεραιότητα στην πολιτική συνοχής της ΕΕ. Βάσει των κανόνων για τις κρατικές ενισχύσεις, προβλέπεται ήδη απαλλαγή κατά κατηγορία για τις ενισχύσεις που χορηγούνται στο πλαίσιο τέτοιων έργων ΕΕΣ. Με βάση την πείρα που αποκτήθηκε στον τομέα αυτό, το σχέδιο του ΓΚΑΚ που αποτελεί αντικείμενο της παρούσας δημόσιας διαβούλευσης προτείνει να επεκταθούν οι δυνατότητες χορήγησης ενισχύσεων στα έργα ΕΕΣ με δύο τρόπους:

- Η ισχύουσα απαλλαγή κατά κατηγορία, η οποία περιορίζεται στις ενισχύσεις που χορηγούνται στις ΜΜΕ, επεκτείνεται ώστε να επιτρέπεται η χορήγηση ενισχύσεων και σε μεγάλες επιχειρήσεις χωρίς προηγούμενη κοινοποίηση. (άρθρο 20)
- Επιπλέον, ο ΓΚΑΚ προβλέπει απλουστευμένη απαλλαγή κατά κατηγορία για πολύ μικρά ποσά ενισχύσεων που χορηγούνται σε έργα ΕΕΣ (έως 20 000 EUR ανά επιχείρηση και ανά έργο). (άρθρο 20α)

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι: Γενικό πλαίσιο σχετικά με τους όρους επιλεξιμότητας/συμβατότητας, τις εντάσεις των ενισχύσεων και τα όρια κοινοποίησης

Οι προτεινόμενοι όροι, όσον αφορά την επιλεξιμότητα και τη συμβατότητα, καθώς και τις εντάσεις των ενισχύσεων και τα όρια κοινοποίησης, βασίζονται στους όρους που ισχύουν ήδη για τις αντίστοιχες κατηγορίες κρατικών ενισχύσεων στον τρέχοντα ΓΚΑΚ.

Οι όροι συμβατότητας στο πλαίσιο της παρούσας στοχοθετημένης αναθεώρησης έχουν συμπληρωματικό χαρακτήρα σε σχέση με τα σχετικά χρηματοδοτικά προγράμματα της ΕΕ, υπό την έννοια ότι οι διασφαλίσεις που ήδη περιλαμβάνονται στα εν λόγω προγράμματα, και την τήρηση των οποίων εγγυάται η συμμετοχή της Επιτροπής στη διαχείριση των εν λόγω προγραμμάτων, μπορούν να αποτελέσουν τη βάση για να εξασφαλιστεί η συμβατότητα κάθε κρατικής ενίσχυσης που περιέχεται στη χρηματοδότηση και, ως εκ τούτου, δεν χρειάζεται να αναπαραχθούν στον ΓΚΑΚ.

Όσον αφορά το επίπεδο των εντάσεων ενίσχυσης και των κατώτατων ορίων που περιλαμβάνονται σε αυτό το αναθεωρημένο κείμενο, αυτά, όπως και τα άλλα κριτήρια συμβατότητας, βασίζονται στους ισχύοντες κανόνες του ΓΚΑΚ. Δεδομένου του συνοδευτικού χαρακτήρα του προτεινόμενου αναθεωρημένου κειμένου, το επίπεδο έντασης των ενισχύσεων λαμβάνει υπόψη, προκειμένου να διασφαλιστεί η όσο το δυνατό μεγαλύτερη ευθυγράμμιση, το ισχύον ποσοστό χρηματοδότησης που προβλέπεται στο σχετικό χρηματοδοτικό πρόγραμμα της ΕΕ. Για τους τομείς στους οποίους τα σχετικά χρηματοδοτικά προγράμματα της ΕΕ δεν προβλέπουν ειδικά ποσοστά χρηματοδότησης, τα προτεινόμενα κατώτατα όρια στο αναθεωρημένο κείμενο βασίζονται και στους ισχύοντες κανόνες του ΓΚΑΚ και, κατά περίπτωση, προσαρμόζονται λαμβάνοντας υπόψη τους βασικούς στόχους πολιτικής του υπό κεντρική διαχείριση προγράμματος της ΕΕ.

Ταμείο InvestEU

Σχετικά με τις αλλαγές της νομοθεσίας για τις κρατικές ενισχύσεις όσον αφορά το InvestEU, η Επιτροπή έλαβε υπόψη ότι το InvestEU βασίζεται σε διασφαλίσεις σχετικές με την πολιτική ανταγωνισμού, οι οποίες είναι ήδη ενσωματωμένες στους κανόνες για το Ταμείο InvestEU (στόχοι της ΕΕ, προσθετικότητα και ανεπάρκεια της αγοράς, περιορισμός του παραγκωνισμού των ιδιωτικών φορέων). Επιπλέον, η Επιτροπή θα εγκρίνει τις συμφωνίες σχεδιασμού προϊόντων και εγγυήσεων. Δεδομένων των εν λόγω διασφαλίσεων τόσο επί της ουσίας όσο και επί της διαδικασίας, η Επιτροπή θεωρεί ότι απαιτούνται μόνο όροι συμβατότητας που είναι συμπληρωματικοί σε σχέση με το πλαίσιο InvestEU και είναι ανάλογοι με το δυνητικό επίπεδο στρεβλώσεων του ανταγωνισμού. Ως εκ τούτου, όσον αφορά τις τροποποιήσεις που σχετίζονται με τον ΓΚΑΚ στο πλαίσιο του InvestEU, δεν είναι απαραίτητο, για παράδειγμα, να ποσοτικοποιηθεί το στοιχείο ενίσχυσης της κρατικής χρηματοδότησης ούτε και η δυνητικά εναπομένουσα ενίσχυση που λαμβάνεται από τους διάφορους εμπλεκόμενους παράγοντες (όπως σε ενδιάμεσο χρηματοπιστωτικό επίπεδο) για να θεωρηθεί η ενίσχυση συμβατή με την εσωτερική αγορά.

Όσον αφορά τα σχετικά κατώτατα όρια, η Επιτροπή έλαβε υπόψη το γεγονός ότι, στο πλαίσιο του προγράμματος InvestEU, παρέχεται χρηματοδότηση μέσω χρηματοδοτικών μέσων και

όχι επιχορηγήσεων. Σε αντίθεση με τις επιχορηγήσεις, στις οποίες συνήθως το συνολικό ποσό της χρηματοδότησης που λαμβάνεται συνιστά κρατική ενίσχυση, με τα χρηματοδοτικά μέσα στο πλαίσιο του προγράμματος InvestEU μέρος μόνο της χρηματοδότησης που παρέχεται στους τελικούς δικαιούχους συνιστά κρατική ενίσχυση και δεν απαιτείται ο ποσοτικός προσδιορισμός του στοιχείου ενίσχυσης. Ως εκ τούτου, δεν ενδείκνυται η χρήση των υφιστάμενων κατώτατων ορίων βάσει του ΓΚΑΚ, τα οποία βασίζονται σε επιχορηγήσεις ή σε ακαθάριστο ισοδύναμο επιχορήγησης (που απαιτεί ποσοτικό προσδιορισμό της ενίσχυσης). Τα σχετικά κατώτατα όρια για τη χρηματοδότηση στο πλαίσιο του InvestEU λαμβάνουν υπόψη αυτό το στοιχείο μέσω της εφαρμογής ενός πολλαπλασιαστικού συντελεστή στα κατώτατα όρια που προβλέπονται για τις σχετικές κατηγορίες ενισχύσεων βάσει του ισχύοντος ΓΚΑΚ.

Ε&Α&Κ

Ο ισχύων ΓΚΑΚ περιέχει ήδη απαλλαγές κατά κατηγορία για ενισχύσεις στον τομέα της Ε&Α&Κ. Η παρούσα πρόταση προβλέπει ορισμένες προσαρμογές των κανόνων για τις κρατικές ενισχύσεις που εφαρμόζονται στον εν λόγω τομέα για περιπτώσεις στις οποίες οι κρατικές ενισχύσεις συνδυάζονται με κεντρικά διαχειριζόμενα κονδύλια στο πλαίσιο του προγράμματος «Ορίζων 2020» ή «Ορίζων Ευρώπη», πράγμα που είναι δυνατό λόγω του σχεδιασμού των σχετικών κανόνων του προγράμματος «Ορίζων 2020» και του προγράμματος «Ορίζων Ευρώπη» και της συμμετοχής της Επιτροπής στην αξιολόγηση και την επιλογή των έργων. Με τον τρόπο αυτό διασφαλίζεται ότι οι δυνητικές στρεβλώσεις του ανταγωνισμού παραμένουν περιορισμένες και ότι απαιτούνται λίγες μόνο συμπληρωματικές ρυθμίσεις για τέτοιου είδους έργα στον ΓΚΑΚ.

Έχοντας υπόψη τα ανωτέρω, οι προτεινόμενες εντάσεις ενίσχυσης, π.χ. σχετικά με ενισχύσεις για έργα στα οποία έχει χορηγηθεί σήμα ποιότητας «Σφραγίδα Αριστείας», βάσει του νέου άρθρου 25α, ορίζονται σε μέγιστο επίπεδο 100 % για βασική και βιομηχανική έρευνα και σε 70 % για πειραματική ανάπτυξη, που αντιστοιχούν στα σχετικά ποσοστά χρηματοδότησης που ορίζονται στο πλαίσιο του προγράμματος «Ορίζων Ευρώπη».

Για επενδύσεις σε υποδομές στο πλαίσιο ομαδικών επιχειρησιακών δράσεων για τις οποίες το πρόγραμμα «Ορίζων 2020» και το πρόγραμμα «Ορίζων Ευρώπη» δεν προβλέπουν συγκεκριμένα ποσοστά χρηματοδότησης, το αναθεωρημένο κείμενο προτείνει να μην υπερβαίνει η ενίσχυση το 70 % του επενδυτικού κόστους. Η προτεινόμενη ένταση ενίσχυσης βασίζεται στην τρέχουσα μέγιστη ένταση ενίσχυσης του 50 % για τις επενδυτικές ενισχύσεις για ερευνητικές υποδομές που προβλέπεται στο άρθρο 26 του ισχύοντος ΓΚΑΚ, αλλά λαμβάνει υπόψη το γεγονός ότι η λογική που διέπει τις ομαδικές επιχειρησιακές δράσεις αντλεί την έμπνευσή της από την πολιτική συνοχής.

ΕΕΣ

Ο τρέχων ΓΚΑΚ προβλέπει ήδη απαλλαγή κατά κατηγορία για τα έργα ΕΕΣ. Ωστόσο, αυτή η απαλλαγή κατά κατηγορία περιορίζεται στις ΜΜΕ. Η πείρα που αποκόμισε η Επιτροπή κατά τα τελευταία έτη σχετικά με τα έργα ΕΕΣ επιτρέπει την επέκταση του πεδίου εφαρμογής της εν λόγω απαλλαγής κατά κατηγορία και στις μεγάλες επιχειρήσεις, χωρίς να υπάρχει

σημαντικός κίνδυνος αυξημένων στρεβλώσεων του ανταγωνισμού. Η πρόταση προβλέπει, επιπλέον, απαλλαγή κατά κατηγορία για τα πολύ μικρά ποσά ενισχύσεων στο πλαίσιο των έργων ΕΕΣ. Η εν λόγω χρηματοδότηση χορηγείτο στο παρελθόν ως ενίσχυση ήσσονος σημασίας. Ωστόσο, ιδίως στα έργα ΕΕΣ στα οποία μεγάλος αριθμός δικαιούχων λαμβάνει πολύ μικρά ποσά χρηματοδότησης, η εξασφάλιση της συμμόρφωσης με τους όρους του κανονισμού για τις ενισχύσεις ήσσονος σημασίας μπορεί μερικές φορές να είναι δυσανάλογη σε σχέση με τους δυνητικούς κινδύνους στρεβλώσεων του ανταγωνισμού. Ως εκ τούτου, και δεδομένης της σημασίας των έργων ΕΕΣ για την πολιτική συνοχής της ΕΕ και των πολύ περιορισμένων κινδύνων για στρεβλώσεις του ανταγωνισμού, η νέα απαλλαγή κατά κατηγορία προβλέπει απλούστευση για τόσο μικρά ποσά ενίσχυσης, τα οποία βάσει της πρότασης θα επωφελούνται από απαλλαγή κατά κατηγορία χωρίς να απαιτείται η εκπλήρωση άλλων όρων.
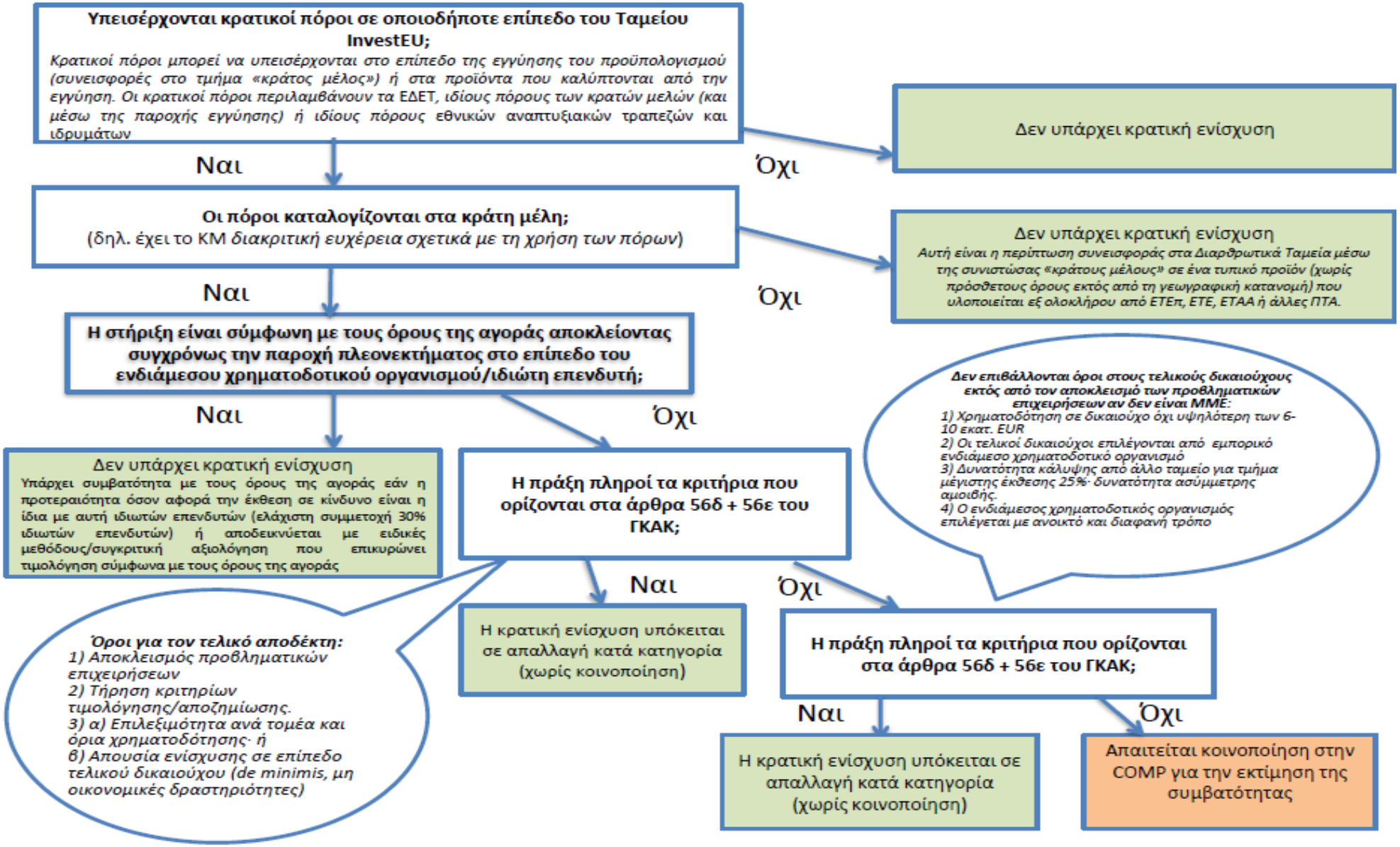
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ: Πρόταση για την εφαρμογή του ΓΚΑΚ στο InvestEU για κρατικούς πόρους σε συνδυασμό με το Ταμείο InvestEU